

Snertifletir landsáætlunar um innviði við áfangastaðaáætlanir

Kynningarfundur um
áfangastaðaáætlanir
15.nóvember 2018

Bakgrunnur – lögin varða veginn

- Lög nr. 20/2016 um landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum á ferðamannstöðum voru samþykkt vorið 2016. Í lögnum er kveðið á um gerð stefnumarkandi landsáætlunar til tólf ára og verkefnaáætlunar til þriggja ára.

Lögin taka til

- **Ferðamannastaður:** Skilgreindur staður sem hefur aðdráttarafl fyrir ferðamenn vegna náttúru hans eða sögu.
- **Ferðamannaleið:** Skilgreind leið sem tengir saman ferðamannastaði. Ferðamannaleiðir geta verið gönguleiðir, reiðleiðir og reiðhjólaleiðir.
- **Ferðamannasvæði:** Skilgreint landsvæði sem ferðamenn sækja vegna náttúru þess og sögu og tekur til fleiri en eins ferðamannastaðar.

Innviðir

Í samhengi áætlunarinnar

- Með innviðum í samhengi landsáætlunar er átt við:
 - **Efnislegir innviðir:** Svo sem stígar, pallar, merkingar, þjónustuhús, bílastæði eða skilti.
 - **Varsla og mönnun:** Svo sem landvarsla eða eftirlit.
 - **Reglur:** Svo sem reglur til að stýra umferð gesta til að koma í veg fyrir spjöll og bæta upplifun þeirra.

Stöng í Þjórsárdal. Ljósmynd:
Dagný Arnarsdóttir

Áætlanagerð – stefnumarkandi landsáætlun

- Unnin í ráðuneyti UAR
- Verkefnisstjórn
 - UAR, ANR, MMR, FOR, Samband ísl. sveitarfélaga
- Ráðgjafarnefnd
- Ýmsir sérfræðingar kallaðir til ráðgjafar
- Samráðferli

Ljósmynd: Hugí Ólafsson

Stefnumarkandi landsáætlun til tólf ára (2018-2029)

Stefnumarkandi landsáætlun til 12 ára

- Skilgreind stefna sem unnið verður eftir á gildistíma áætlunarinnar
 - Sjónarmið m.a. að vinna að aukinni samræmingu og yfirsýn þeirra aðila sem að þessum verkefnum koma
 - Stjórnvöld hafi frumkvæði að heildstæðri og samræmdri nálgun varðandi fyrirkomulag og uppbyggingu á nauðsynlegum innviðum
- Samþykkt sem þingsályktun á Alþingi þann 11. júní 2018, sjá: <http://www.althingi.is/altext/148/s/0689.html>
- Vinna hafin við innleiðingu

Verkefnaáætlun til þriggja ára (2018-2020)

- Verkefnisstjórn, byggt á tillögum umsjónaraðila staða, þ.e. stofnana og sveitarfélaga
- Kynnt í mars 2018, tók þegar gildi
- Er áætlun um þá staði og verkefni sem lagt er til að setja í forgang árin 2018-2020.
 - Gerir tillögu ráðstöfun þeirra fjármuna sem áætlunin hefur úr að spila.
 - Í henni eru tiltekin staðbundin verkefni á 71 stað og einni leið
 - Auk þess eru fjögur óstaðbundin verkefni
- Endurskoðuð á næstu vikum og mánuðum til tekur þá til 2019-2021

Stofnanir, sveitarfélög og einkaaðilar

Ábyrgð/umsjón með stöðum og þar með verkefnum:

- Umhverfisstofnun
- Minjastofnun
- Þjóðminjasafnið
- Vatnajökulsþjóðgarður
- Þjóðgarðurinn á Þingvöllum
- Skógræktin
- Landgræðsla ríkisins
- Forsætisráðuneytið (þjóðlendur)
- Ríkiseignir (aðrar ríkisjarðir)
- Sveitarfélög og einkaaðilar – skipulagt í gegnum Samband íslenskra sveitarfélaga

Stefnumótandi markmið og áherslur 12 ára áætlunar

- Sett fram stefnumótandi markmið og áherslur til að ná þeim. Sett eru fram fimm viðfangsefni, sem stefna er mótuð um í áhersluatriðum:
 - **1. Stýring og sjálfbær þróun**
 - **2. Vernd náttúru og menningarsögulegra minja**
 - **3. Öryggismál**
 - **4. Skipulag og hönnun**
 - **5. Ferðamannaleiðir**
- Samhliða þessu skal sjálfbær þróun höfð að leiðarljósi. Einnig skal tekið mið af því að fjármunir nýtist sem best.
- Í áherslum ráðherra kom m.a. fram að unnið yrði að langtímasýn, **samræmingu** vinnu og **samhæfingu** þeirra aðila sem að vernd náttúru og minja koma.

Afurðir, mælikvarðar og áhrif

- Jafnframt eru tilgreindar afurðir sem líta eiga dagsins ljós á næstu árum og eftir atvikum mælikvarðar til þess að meta árangur og framgang stefnunnar til lengri tíma.

Dæmi 1 um framsetningu í áætluninni

- **Viðfangsefni:** Markmið um skipulag og hönnun
- **Áhersluatriði:** Fagþekking
- **Áhersluverkefni:** Fagþekkingu á sviði innviðauppbyggingar verði eflað, ekki síst þegar náttúran sjálf er efniviður, svo sem í stígagerð og hleðsluvinnu. Einnig verði þekkingunni miðlað til hlutaðeigandi umsjónaraðila. [Innleiðing 2018-2020]

4.4.1.	Fagþekking – Efling og miðlun fagþekkingar, einkum þegar náttúran sjálf er efniviður	Innleiðing 2018-2020	Vinnuhópur um efnið settur á fót. Hann skili tillögum um eflingu fagþekkingar.
--------	--	----------------------	--

Dæmi 2 um framsetningu í áætluninni

- **Viðfangsefni:** Markmið um skipulag og hönnun
- **Áhersluatriði:** Samhæfing
- **Áhersluverkefni:** Sveitarfélög leiti leiða til að samræma gerð áfangastaðaáætlana og gerð aðalskipulags við landsáætlun um uppbyggingu innviða til verndar náttúru og menningarsögulegum minjum. [Innleiðing 2018-2020/Sífelluverkefni]

4.5.1.	Samhæfing hönnunar og skipulags – Sveitarfélög leiti leiða til samræmingar áfangastaðaáætlana, aðalskipulags og landsáætlunar	Innleiðing 2018-2020 Sífellu- verkefni	 Áhrif í formi aukinnar samræmingar.
--------	---	---	--

Áfangastaðaáætlanir DMP

- Svæðisnálgun hefur beinan snertiflöt við landsáætlun
 - Skipting í svæði
 - Sérkenni svæðis í tengslum við innviði á ferðamannastöðum
 - Innviðapörf
 - Aðgengi í víðu samhengi

Tafla 39 Forgangsröðun þátta á ferðamannastöðum.

Forgangsröðun þátta niðurá svæði			
Vestursvæði	Katla Jarðvangur & Vestmannaeyjar	Ríki Vatnajökuls	Suðurland alls
Viðhald	Verndun	Öryggi	Öryggi
Öryggi	Öryggi	Verndun	Verndun
Verndun	Viðhald	Salerni	Viðhald
Aðgengi	Uppbygging	Uppbygging	Uppbygging
Uppbygging	Aðgengi	Viðhald	Aðgengi
Stýring	Salerni	Stýring	Stýring
Fræðsla	Fræðsla	Þjónusta	Fræðsla
Merkingar	Merkingar	Fræðsla	Merkingar
Þjónusta	Stýring	Merkingar	Salerni
Salerni	Sorplosun	Aðgengi	Þjónusta
Sorplosun	Þjónusta	Sorplosun	Sorplosun

Skipting í svæði

Vesturland

- Svæði 1
- Svæði 2
- Svæði 3
- Svæði 4

Vestfirðir

- Svæði 1
- Svæði 2
- Svæði 3

Norðurland

- Svæði 1
- Svæði 2
- Svæði 3
- Svæði 4

Austurland

Suðurland

- Vestursvæði (1)
- Katla jarðvangur og Vestmannaeyjar (2)
- Ríki Vatnajökuls (3)

Reykjanes

Höfuðborgarsvæðið

Ýmis sértæk atriði í áfangastaðaáætlunum hafa snertiflöt við landsáætlun um innviði

Núverandi viðfangsefni landsáætlunar um innviði

- Dæmi af *Áfangastaðaáætlun Vestfjarða*
 - Landtaka skemmtiferðaskipa í friðlöndum – bein tenging við atriði 1.1.2. í stefnumarkandi landsáætlun
 - Heildarskipulag svæðis við Dynjanda, Látrabjarg, Hornstrandir og Litlabæ

Framtíðar viðfangsefni landsáætlunar um innviði

- Áfangastaðaáætlanir mikilvægur hluti af endurskoðun landsáætlunar
 - verkefni á núverandi stöðum
 - nýir staðir

Langtímasýn:

Samhliða því að innviðir eiga að stuðla að vernd skiptir miklu að þeir verði ekki til þess að rýra gildi viðkomandi staða.

Þegar best tekst til ættu innviðir að auka gildi staðanna sem og upplifun ferðamanna sem þá heimsækja.

Takk fyrir